

які укладаються окремими підприємствами на підготовку спеціалістів, що сприяє виникненню значної кількості безробітних серед молоді.

5. Динамічність процесу переходу до ринкової економіки та неоднорідність її наслідків потребують розробки варіантних прогнозів розвитку ситуації на ринку праці, особливо по відношенню до найменше соціально захищених верств населення. У зв'язку з невивченістю проблеми і бажанням найбільш повно дослідити стан ринку праці як регіону, так і країни в цілому, вивчалось:

- зміна кількісного складу різних груп населення в залежності від різних соціально-економічних умов;
- самопочуття цих груп населення;
- проблеми адаптації в період погіршення умов життєдіяльності.

Федорак Н.
(Львів, Україна)

ЛЮДИНА МЕЖІ. ВОЛОДИМИР ВЕЛИКИЙ У ЛІТОПИСНІЙ ІСТОРІЇ

Володимир-Василь Святославович Великий посів особливе місце як в історії народу (факт хрещення України-Русі), так і в образі цієї історії, що його подає Літопис Руський. У "Повісті временных лет" постать Володимира з'являється, так би мовити, поетапно. За висновками М.Возняка, вже в найдавнішому зводі (доходив до 1039р.) були вміщені відомості про початок князювання Володимира в Києві, про кілька його походів, а також оповідання про випробування князем вір. Далі дуже коротко згадувалося про хрещення князя, похід Володимира на Корсунь, заснування церков св.Богородиці та Пресображення (у Василеві) і смерть Володимира під Берестовим. У другому Києво-Печерському зводі (бл.1095р.) з'являється більш повне оповідання про хрещення Володимира в Корсуні, опис ідолів, поставлених князем у Києві та відомості про жінок і наложниць Володимира. Решту подій, пов'язаних з Володимиром Великим, додав до тексту початкового київського зводу в 1112р. літописець Нестор (див.Возняк М.Історія української літератури.-Львів,1992.-кн.1-С.188-198). Таким чином, кінцевий образ князя Володимира Святославовича та образ історії, що його оточує в Літописі, створений Нестором і традицією народних переказів, яка протягом століття переосмислювала і мовби витворювала заново постать князя Володимира.

Результатом цих процесів став літописний образ князя, котрий на зламі тисячоліть провів межу в духовному й культурному розвитку народу,

переполовинивши водночас і власний життєвий шлях. Володимир Великий - найбільш контрастний герой Літопису Руського. Не ставлячи під сумнів рішучість і слабкість, цілеспрямованість і непослідовність, непохитність і безвільність водночас історичного Володимира Святославовича, слід звернути увагу на те, як підкреслює ці риси князя Початковий літопис, і як розмежовує він ці риси, відносячи все темне й погане (читай: "поганське") до "темного" ж періоду життя Володимира, а всі чесноти й добродітства до його християнського життя. Тут виділяються кілька морально-етичних і тенденційно-ідеологічних моментів, синкретизованих у літературному кодексі Літопису.

1. Початок діяльності Володимира пов'язаний із його приниженням:

970-го літописного року брати Володимира Ярополк і Олег відмовились киязувати в Новгороді, і останнім на князування просили Володимира, не лише тому що він був наймолодшим, а через те, що "Володимир був од Малуш" (Літопис Руський.К.,1989.-с.40), тобто позашлюбним сином Святослава. Звідси аж до 987-го літописного року тягнеться період "блуду" Володимира, який веде найгіршіше життя з-поміж усіх князів - героїв Літопису.

2. На межі тисячоліть Бог просвітає найбільшого грішника, ставить його у межову ситуацію вибору. Вибір Володимира особи мудрої, сильної і "наверненої" - розгортається двоїланоно. З одного боку, його духовне прозріння супроводжується прозрінням фізичним: "... за божим приреченням в сей час розболівся Володимир очима ... і тоді єпископ Корсунський з попами єсарициними, огласивши його, охрестили Володимира. І коли возложив [єпископ] руку на нього - він зразу прозрів" (ЛР.-С.63), з іншого, навернення князя знаменує завершення "темного" тисячоліття і початок "золотого віку" Русі.

3. У зв'язку з тим, що Володимир, на відміну від своїх попередників, першим здійснив подвиг (діяння) у Києві, а не на чужині (як, приміром, Олег чи Святослав), він стає не лише ідеологічним символом Русі, але й народним героєм, який із власним іменем посідає "місце епічного героя дружинних пісень і повістей" (Грушевський М. Історія української літератури, -К.1993.-Т11.-С.67).

4. Нарешті, Володимир незаперечно постає символом доби й держави раннього християнства, його постать (пізніше завдяки цьому канонізована) простягається як углиб народної історії, в її героїчну добу (з ним пов'язана, зокрема, легенда про хлопця-кожум'яку, що переміг печеніг), так і в майбутнє, втілюючи ідею своєрідного месіанства. Наприклад, у Київському літописі під 1172-м літописним роком згадується "Володимир [Святославович], який охрестив землю..." (ЛР.-С.300), а в XVII ст. його не перестають порівнювати з царем Соломоном, апостолом Павлом і "Костянтином нового Риму" (див.Горський В.С. Святі Київської Русі.-К.,1994.-С.63,67).

Усе це говорять і про винятковість історичної особи Володимира Святославовича, й про потребу саме такої людини саме у тому часі культурної та

хронологічної межі народного життя, про розуміння специфічної ролі цього князя літописною традицією, про дух протиріч самої епохи межі тисячоліть, коли

988-го літописного року диявол бідкається зі сторінок Початкового літопису: "І ось побіждає мене невіглас оцей, а не апостол і мученик..." (ЛР.-С.66).

Антосієва Т.
(Вінниця, Україна)

ОСОБИСТІСТЬ ЯК ВІДДЗЕРКАЛЕННЯ ЕПОХИ В ПОЕЗІЇ

ОЛЕГА ОЛЬЖИЧА

Повернення проблеми людини як особистості на авансцену сучасної соціальної теорії та практики засвідчує зростання інтересу до гуманістичних питань. Перевідкриття гуманізму - головна риса сучасного стилю мислення. Воно засвідчує, що людство не може змиритися з тією загрозливою ситуацією, в якій опинилося наприкінці ХХ століття. Проблеми людини стали не тільки предметом аналізу філософії, скільки вийшли на перший план усього духовного.

Психосоціальна еволюція розвитку людства проходить надто швидкими темпами. Затримка на цьому шляху здатна призвести до катастрофи, симптоми якої вже виявляють себе. Цю проблему можна висловити так: "спустошення землі", "спустошення людини".

Коли відбувається послаблення тоталітаристських структур, саме індивід здатний поєднувати принцип власної відповідальності перед нацією з відчуттям причетності до подій глобального рівня, тим більше, коли це герой, що платить власним життям за вірність ідеї. Саме такою особистістю був талановитий поет, борець за незалежну Україну Олег Ольжич.

Патріотизм і готовність до самопожертви не лише тематично просякають поезію О.Ольжича, але й становлять її психологічну домінанту. Героїзм Ольжичевого світогляду ґрунтується на ідеї національно-державного покликання, а за найвищу мету має здійснення того самого божественного ладу серед людей, що панує в природі, де "ні хмарам, ні зорям не вузько, сповняючи вічний закон".